

กฎกระทรวง

กำหนดเครื่องวัดที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒
ชนิด ลักษณะ รายละเอียดของวัสดุที่ใช้ผลิต อัตราเพื่อเหลือเผื่อขาด และคำรับรองของ
เครื่องซึ่งดวงวัด และหลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนเครื่องหมายเฉพาะตัว (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๘ วรรคสอง มาตรา ๑๖
มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด
พ.ศ. ๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและ
เสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๕ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๘ และ
มาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจ
ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (๑/๑) ของข้อ ๓ แห่งกฎกระทรวงกำหนด
เครื่องวัดที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ชนิด ลักษณะ
รายละเอียดของวัสดุที่ใช้ผลิต อัตราเพื่อเหลือเผื่อขาด และคำรับรองของเครื่องซึ่งดวงวัด และ
หลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนเครื่องหมายเฉพาะตัว พ.ศ. ๒๕๔๖

“(๑/๑) เครื่องวัดความชื้นข้าว คือ เครื่องมือที่ใช้วัดหาค่าปริมาณความชื้น
ของข้าวขณะอยู่หนึ่ง แต่ไม่รวมถึงเครื่องวัดความชื้นข้าวที่ประกอบด้วยเครื่องซึ่งและ
ใช้ความร้อนจากหลอดไฟฟ้าในการไล่น้ำออกจากเมล็ดข้าว ได้แก่

(ก) เครื่องวัดที่แสดงค่าโดยตรง คือ เครื่องวัดที่แสดงผลของ
ค่าปริมาณความชื้นได้โดยตรง

(ข) เครื่องวัดที่ไม่แสดงค่าโดยตรง คือ เครื่องวัดที่แสดงผลของการ
วัดเป็นค่าขึ้นหามาตราสามัญก่อนที่จะพิจารณาหาค่าปริมาณความชื้นจากตารางแปลงค่า”

ข้อ ๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นส่วนที่ ๒/๑ เครื่องวัดความชื้นข้าว
ของหมวด ๔ เครื่องวัด ข้อ ๕๕/๑ ข้อ ๕๕/๒ ข้อ ๕๕/๓ ข้อ ๕๕/๔ ข้อ ๕๕/๕ และข้อ ๕๕/๖
แห่งกฎกระทรวงกำหนดเครื่องวัดที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด
พ.ศ. ๒๕๔๒ ชนิด ลักษณะ รายละเอียดของวัสดุที่ใช้ผลิต อัตราเพื่อเหลือเผื่อขาด และ
คำรับรองของเครื่องซึ่งดวงวัด และหลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนเครื่องหมายเฉพาะตัว
พ.ศ. ๒๕๔๖

“ส่วนที่ ๒/๑
เครื่องวัดความชื้นข้าว

ข้อ ๕๕/๑ ในส่วนนี้

“ข้าว” หมายความว่า ข้าวเปลือก ข้าวสาร หรือข้าวกล้อง

“ตัวอย่าง” หมายความว่า ตัวอย่างข้าวที่ใช้วัดหาปริมาณความชื้น

“ปริมาณความชื้น” หมายความว่า ร้อยละของน้ำหนักน้ำในตัวอย่างต่อน้ำหนักตัวอย่าง

“ตารางแปลงค่า” หมายความว่า ตาราง กราฟ แอบะคัส หรือสไลด์รูล์ ที่ใช้สำหรับแปลงค่าขึ้นหามาตราสามัญที่แสดงโดยเครื่องวัดที่ไม่แสดงค่าโดยตรงเป็นค่าปริมาณความชื้น

“ตารางแก้ไขค่า” หมายความว่า ตาราง กราฟ แอบะคัส หรือสไลด์รูล์ ที่ใช้สำหรับแก้ไขค่าปริมาณความชื้นหรือค่าขึ้นหามาตราสามัญที่แสดงโดยเครื่องวัดความชื้นข้าว เนื่องจากผลกระทบจากอุณหภูมิของตัวอย่าง หรือจากสภาวะแวดล้อม

“ค่าขึ้นหามาตรา” หมายความว่า ค่าของขึ้นหามาตราที่แสดงเป็นหน่วยของปริมาณความชื้นของข้าว กรณีที่เป็นการแสดงค่าแบบแอนะล็อก คือ ค่าที่แตกต่างกันของขึ้นหามาตราสองชั้นที่ติดต่อกัน กรณีที่เป็นการแสดงค่าแบบดิจิทัลหรือในตารางแปลงค่า คือค่าที่แตกต่างกันของสองค่าที่ต่อเนื่องกัน

“ขึ้นหามาตราสามัญ” หมายความว่า ค่าที่แสดงผลของการวัดของเครื่องวัดที่ไม่แสดงค่าโดยตรงก่อนพิจารณาค่าปริมาณความชื้นจากตารางแปลงค่า ซึ่งค่านี้จะไม่แสดงหน่วย

ข้อ ๕๕/๒ เครื่องวัดความชื้นข้าวต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) เครื่องวัดต้องประกอบด้วยส่วนแสดงค่าหลักและอาจประกอบด้วยส่วนพิมพ์ค่าหลักด้วยก็ได้ ในกรณีที่เครื่องวัดเป็นแบบเครื่องวัดที่แสดงค่าโดยตรงต้องแสดงผลของการวัดเป็นค่าปริมาณความชื้น และถ้าเครื่องวัดนี้ประกอบด้วยส่วนพิมพ์ค่า ต้องพิมพ์ค่าเป็นค่าปริมาณความชื้นเช่นกัน ในกรณีที่เครื่องวัดเป็นแบบเครื่องวัดที่ไม่แสดงค่าโดยตรง ผลลัพธ์ที่ได้หลังจากพิจารณาด้วยตารางแปลงค่าแล้วจะต้องแสดงผลของการวัดเป็นค่าปริมาณความชื้น

(๒) ส่วนแสดงค่าแบบแอนะล็อก

(ก) ความกว้างของขึ้นหามาตราต้องไม่มากกว่าช่องว่างระหว่างขึ้นหามาตรา

(ข) ตัวชี้ค่าต้องมีขนาดความกว้างโดยประมาณเท่ากับความกว้างของ
ชั้นหมายเลข

(ค) ระยะห่างระหว่างตัวชี้ค่ากับระนาบของชั้นหมายเลขต้องไม่เกิน
๕ มิลลิเมตร

(ง) ถ้าตัวชี้ค่าและชั้นหมายเลขอยู่ต่างระนาบกัน ปลายของ
ตัวชี้ค่าต้องยื่นไปทับแนวชั้นหมายเลข

(จ) ถ้าตัวชี้ค่าอยู่ระนาบเดียวกันกับชั้นหมายเลข ระยะห่างระหว่าง
ปลายของตัวชี้ค่ากับปลายสุดของชั้นหมายเลข ต้องไม่เกิน ๑ มิลลิเมตร

(๓) ส่วนแสดงค่าแบบดิจิทัล

(ก) ขนาดของตัวเลขที่แสดงค่าปริมาณความชื้นต้องมีความสูง
ไม่น้อยกว่า ๑๐ มิลลิเมตร

(ข) แสดงค่าปริมาณความชื้นหรือชั้นหมายเลขสามัญต่อเมื่อสิ้นสุด
ขั้นตอนการวัด

(๔) เครื่องวัดที่มีส่วนพิมพ์ค่าต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) ต้องพิมพ์ค่าปริมาณความชื้นที่เป็นค่าปริมาณความชื้นที่วัดได้
โดยตรงเท่านั้น

(ข) ต้องไม่พิมพ์ค่าปริมาณความชื้นจนกว่าขั้นตอนการวัดได้ดำเนินการ
สิ้นสุดลง

(ค) ต้องไม่พิมพ์ค่าปริมาณความชื้นเมื่อค่าปริมาณความชื้นของตัวอย่าง
มีค่าเกินพิสัยการวัดของเครื่องวัด

(๕) เครื่องวัดต้องแสดงค่าได้ถูกต้องในพิสัยอุณหภูมิใช้งานของเครื่องวัด
ที่กำหนดโดยผู้ผลิต ทั้งนี้ พิสัยอุณหภูมิใช้งานของเครื่องวัดจะต้องไม่ต่ำกว่า ๒๐
องศาเซลเซียส

(๖) เครื่องวัดที่มีส่วนตั้งศูนย์หรือกลไกปรับจุดทดสอบ กลไกนั้นจะสามารถ
ปรับได้ต่อเมื่อใช้อุปกรณ์ที่แยกส่วนออกจากกลไกเท่านั้น เว้นแต่เครื่องวัดที่จำเป็นต้องให้
ผู้วัดดำเนินการปรับค่าที่เครื่องวัดวัดได้เอง

ข้อ ๕๕/๓ เครื่องวัดต้องแสดงรายละเอียดบนตัวเครื่องหรือแผ่นข้อมูล
ที่ติดกับตัวเครื่องเพิ่มเติมดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) ขนาดตัวอย่างที่ใช้วัดปริมาณความชื้นในแต่ละครั้ง

(๒) พิสัยการวัดของเครื่อง

(๓) พิสัยอุณหภูมิใช้งานของเครื่อง

ข้อ ๕๕/๔ เครื่องวัดที่มีการใช้ร่วมกับอุปกรณ์เสริมที่แยกออกจากเครื่องวัดต่างหากหรือที่ประกอบเข้ากับเครื่องวัด อุปกรณ์เสริมนี้ต้องมีความเหมาะสมและอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ และต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) เครื่องชั่งที่ใช้ชั่งเพื่อกำหนดปริมาณตัวอย่างทดสอบ ต้องมีค่าขึ้นหมายมาตราไม่เกิน ๑๐ กรัม โดยมีความคลาดเคลื่อนฝ่ายมากหรือฝ่ายน้อยไม่เกิน ๐.๕ เท่าของค่าขึ้นหมายมาตรา

(๒) เครื่องวัดอุณหภูมิต้องเหมาะสมกับเครื่องวัดและมีค่าอ่านละเอียดได้ถึง ๐.๕ องศาเซลเซียส

(๓) ตารางแปลงค่าและตารางแก้ไขค่าสำหรับเครื่องวัดต้องมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (ก) ชื่อและที่อยู่ หรือเครื่องหมายการค้าของผู้ผลิต
- (ข) ชนิด รุ่นที่ผลิต หรือรูปแบบของเครื่องวัด
- (ค) ปีที่พิมพ์ตาราง
- (ง) ชนิดของข้าวที่ใช้ตารางหาค่าปริมาณความชื้น
- (จ) ขอบเขตการใช้งาน

(๔) เครื่องวัดต้องมีคู่มือการใช้งานแสดงรายละเอียดที่สำคัญของเครื่อง วิธีการใช้เครื่องวัดและอุปกรณ์เสริมต่าง ๆ

ข้อ ๕๕/๕ เครื่องวัดที่แสดงค่าโดยตรงต้องมีลักษณะเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) เครื่องวัดที่สามารถวัดปริมาณความชื้นของข้าวได้หลายชนิดต้องแสดงสัญลักษณ์หรือวิธีการวัดความชื้นของข้าวแต่ละชนิดไว้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย

(๒) ค่าขึ้นหมายมาตราต่ำสุดของส่วนแสดงค่าหรือส่วนพิมพ์ค่าที่แสดงค่าหรือพิมพ์ค่าปริมาณความชื้นต้องไม่มากกว่า ๐.๒

ข้อ ๕๕/๖ อัตราเพื่อเหลือเพื่อขาดของเครื่องวัดความชื้นข้าวให้มีทั้งฝ่ายมากและฝ่ายน้อยตามตารางดังต่อไปนี้

แบบมาตรา	อัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด	
	สำหรับการให้คำรับรองขั้นแรกและการให้คำรับรองขั้นหลัง (ร้อยละ)	สำหรับการตรวจสอบ (ร้อยละ)
ข้าวมาตรฐาน ที่มีปริมาณความชื้นไม่เกินร้อยละ ๑๖	๐.๘	๑.๐
ข้าวมาตรฐาน ที่มีปริมาณความชื้นเกินร้อยละ ๑๖	๐.๐๕ ของปริมาณความชื้นของแบบมาตราข้าวมาตรฐาน	๐.๐๖ ของปริมาณความชื้นของแบบมาตราข้าวมาตรฐาน
เครื่องวัดความชื้นข้าว	๐.๘	๑.๐"

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๘๕ แห่งกฎกระทรวงกำหนดเครื่องวัดที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติมาตราชั่งตวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ชนิด ลักษณะ รายละเอียดของวัสดุที่ใช้ผลิต อัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด และคำรับรองของเครื่องชั่งตวงวัด และหลักเกณฑ์และวิธีการจดทะเบียนเครื่องหมายเฉพาะตัว พ.ศ. ๒๕๔๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๘๕ อายุคำรับรองของเครื่องชั่งตวงวัดให้เป็นไปตามตาราง ดังต่อไปนี้

เครื่องชั่งตวงวัด	อายุคำรับรอง (นับตั้งแต่วันที่ให้คำรับรอง)
๑. เครื่องวัดความชื้นข้าว	๒ ปี
๒. มาตรวัดปริมาตรน้ำมันเชื้อเพลิงตามสถานีบริการ	๒ ปี
๓. มาตรวัดปริมาตรน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ในการขายส่ง	๒ ปี
๔. เครื่องชั่งไม่อัตโนมัติที่ติดตั้งกับที่ ซึ่งมีพิกัดกำลังตั้งแต่ ๒๐ เมตริกตันขึ้นไป	๒ ปี
๕. เครื่องชั่งตวงวัดทุกชนิดที่ให้คำรับรองโดยผู้ซ่อม	๖๐ วัน”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗

วัฒนา เมืองสุข

(นายวัฒนา เมืองสุข)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัจจุบันได้มีการนำเครื่องวัดความชื้นข้าวมาใช้เป็นเครื่องวัดหาปริมาณความชื้นของข้าวเพื่อประโยชน์ในการคำนวณค่าตอบแทน ค่าภาษีและค่าธรรมเนียม สมควรกำหนดให้เครื่องวัดความชื้นข้าวเป็นชนิดของเครื่องวัดที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ตลอดจนกำหนดลักษณะ อัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด และอายุการรับรองของเครื่องวัดความชื้นข้าว และโดยที่มาตรา ๘ วรรคสอง มาตรา ๑๖ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๓ บัญญัติให้กำหนดเครื่องวัดที่อยู่ในบังคับแห่งพระราชบัญญัติมาตราซึ่งดวงวัด พ.ศ. ๒๕๔๒ ลักษณะอัตราเพื่อเหลือเพื่อขาด และอายุการรับรองของเครื่องซึ่งดวงวัดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้